

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep.
0030 Oslo

Postadresse:
Postboks 8059
Dep.
0031 Oslo

Besøksadresse:
Tollbugata 20

Internett:
www.imdi.no

E-post:
post@imdi.no

Sentralbord:
24168800

Telefaks:
24168801

Org.nr.
987 879 696

DERES REF	VÅR REF	DATO
201200643	12-00947-3-kek	12.9.2012

Høringsuttalelse – NOU 2012: 5 Bedre beskyttelse av barns utvikling

Det vises brev av 8.5.2012 med invitasjon til høring – NOU 2012:5 Bedre beskyttelse av barns utvikling.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) ønsker innledningsvis å konstatere viktigheten av at alle skal ha lik tilgang til gode offentlige tjenester og institusjoner. Offentlige tjenester som er tilpasset mangfoldet i befolkningen er en forutsetning for å sikre at alle, uansett bakgrunn og forutsetninger, får like muligheter i samfunnet.

Med hensyn til den foreliggende utredningen, slutter IMDi opp om den overordnede føringen at hensynet til barnets beste alltid må ligge til grunn. Videre støtter IMDi den generelle tilnærmingen til barnevernsarbeid som utredningen presiserer, som sier at avgjørelser barneverntjenesten treffer skal baseres på individuelle, konkrete og helhetlige vurderinger. For barn med innvandrerbakgrunn, som med andre barn, er det viktig at barnevernet tar hensyn til den særegne situasjon hvert barn er i. Et aspekt av dette er å se bakgrunnen til det enkelte barn og dets familiesituasjon, uten at kulturforklaringer tillegges *for* mye vekt, som utvalget påpeker. (Dette tatt i betraktning kan man stille spørsmål om hva som egentlig menes med "innvandrersaker", et begrep utvalget benytter i kap. 5.3.2.)

IMDi vil i sin høringsuttalelse kommentere utvalgte forslag fra utvalget, med fokus på helhetsperspektiv knyttet til målgrupper (barn og hele familier), kulturperspektiv samt samarbeidsmodeller. IMDi er nasjonal fagmyndighet for tolking i offentlig sektor, og kommentarer knyttet til de ulike forslagene om tolketjenester har fått en sentral plass i høringsuttalelsen. I tillegg kommenteres forslag knyttet til forskning. Høringsuttalelsen følger i det videre utredningens kapittelinnstilling.

2.2.5 Anbefalinger om bedre praksis

IMDi mener, på linje med utvalget, at oppsøkende arbeid for å nå ut til barn med minoritetsbakgrunn er viktig. Samtidig vil vi vektlegge viktigheten av å ha et helhetsperspektiv, med fokus på at også foreldre får informasjon om tjenesten. Dialogen mellom barnevernet og foreldre med minoritetsbakgrunn må styrkes slik at misforståelser om barnevernets rolle og oppgaver unngås. Dette kan utføres på ulike

måter. IMDi har gjennom sitt forebyggende arbeid mot tvangsekteskap positiv erfaring med å oppsøke minoritetsgrupper på arenaer som moskeer, norskundervisning osv. Erfaringsutveksling kan bidra til at terskelen til å oppsøke barnevernet blir lavere både for ungdom og foreldre, og at flere bruker tjenesten til å få råd og veiledning i rollen som foreldre.

Utvalget anbefaler "økt bruk av tolketjeneste, standardiserte og oversatte informasjonsbrosjyrer som spres til steder der barn er, samt profesjonaliseringer av tolketjenester for å bedre ivareta barnets rettsikkerhet". IMDi støtter anbefalingen om økt bruk av tolketjeneste og oversatt materiale. Tilrettelegging for forsvarlig kommunikasjon i saker hvor det er en språkbarriere er viktig for å ivareta både barnets og foreldrenes rettssikkerhet.

2.2.6.3 Samarbeid

IMDi har gjennom sitt forebyggende arbeid mot tvangsekteskap erfart at det kan være store utfordringer knyttet til samarbeid og informasjonsutveksling om risikoutsatte barn, spesielt i overgangen fra ungdomsskole til videregående opplæring. IMDi erfarer at taushetsplikten tidvis kan bli til hinder for godt samarbeid, framfor å sikre at viktig informasjon utveksles mellom partene slik at tidlig intervensjon og gode tiltak kan iverksettes. IMDi støtter derfor utvalgets forslag om å utrede og få frem hvilke kunnskapsbaserte samarbeidsmodeller som er best egnet for ivareta barnas behov.

4.3.7 Barn med minoritet eller innvandringsbakgrunn

Utvalget viser til ulike SSB-statistikk om barn med minoritetsbakgrunn i barnevernet. Tallene det vises til er relativt gamle, i et tilfelle vises det til SSB-artikkel fra 1997. IMDi vil påpeke at det finnes nyere tall på den omtalte tematikken, for eksempel omfatter SSB-rapport 39/2011¹ tall fra 2009.

7.5.3 Anbefalinger om tolketjenesten

Utvalget anbefaler at det utredes om det bør opprettes en tolketjeneste for barn i barnevernssaker. Utvalget påpeker videre at "Mangfoldet blant innvandrere i Norge er så stort at det i mange tilfeller oppstår utfordringer med å få tak i profesjonelle tolker" og at det derfor hender at barn eller familievenner blir brukt i nød. IMDi vil her understreke at tilgangen på kvalifiserte tolker er betraktelig bedret de seneste årene, blant annet gjennom opprettelse av statsautorisasjonsordningen, permanent tolkeutdanning og Nasjonalt tolkeregister. Imidlertid er det et problem at flere offentlige etater ikke etterspør tolker med nødvendig kompetanse.

IMDi driver og eier Nasjonalt tolkeregister som er et innsynsregister over de oppførte tolkenes kvalifikasjoner. 1233 tolker er per i dag oppført i registeret i til sammen 65 språk. En nylig gjennomført undersøkelse blant tolkene i registeret viser at over 60 % av tolkene i registeret har ingen eller få oppdrag i barnevernet. Når det gjelder grunnen til at de ikke jobber mer i barnevernet, svarer rundt 80 % at det er fordi de ikke får tilbud om oppdrag i denne sektoren. I arbeidet for å profesjonalisere tolketjenestene er det særlig viktig at de ansatte i barnevernet stiller krav til tolkenes kompetanse og etterspør dokumenterte kvalifikasjoner i tolking. IMDi-rapport 5-2008 om bruk av tolk i barnevernet viser at 9 av 10 mangler rutiner for å sjekke tolkenes kvalifikasjoner.

Utvalget anbefaler også at "tolketjenestene må tilpasses barn slik at disse får begrep om barnevernets hensikt, fremgangsmåte og hjelpetiltak på sine morsmål". Utredningen påpeker dessuten at flere familier med innvandrerbakgrunn uttrykker mistillit til barnevernet og at denne mistilliten blant annet kan skyldes feiloppfatninger av barnevernets arbeid (5.3.2.). I arbeidet med å styrke tilliten til

---

¹ "Barn og unge med innvandrerbakgrunn i barnevernet 2009" (Kalve og Dyrhaug).

barnevernet og øke forståelsen for barnevernets arbeid, ser IMDi det som særlig viktig at de ansatte i barnevernet kan forklare på en forståelig måte til forskjellige mennesker med ulik bakgrunn hva barnevernets arbeid går ut på. Når samtalen foregår gjennom tolk, vil tolken oversette forklaringen.

For å få til gode samtaler gjennom tolk er det også viktig at fagpersonen kjenner til sitt eget ansvar i en tolket samtale, og vet om hvilke muligheter og begrensninger kommunikasjon via tolk innebærer. IMDi-rapport 5-2008 viser at de ansatte i barnevernet har uklare forventninger til hva som er tolkens oppgave i samtalen. Mange etterlyser også opplæring i kommunikasjon via tolk. IMDi vil anbefale at kommunikasjon via tolk inngår både i den generelle utdanningen av barneverns- og pedagoger og som en del av internopplæringen til ansatte i barnevernet. IMDi viser her til Høgskolen i Oslo og Akershus som er i ferd med å utvikle en opplæringsmodul i kommunikasjon via tolk for ansatte i offentlig sektor.

Utvalget anbefaler for øvrig at "opplæring i hvordan man tolker for barn må være en del av tolkeutdanning". IMDi viser her til pågående forskning om tolking for barn ved Tolkeutdanningen i Høgskolen i Oslo og Akershus. En foreløpig rapport² konkluderer med at tolking mellom voksne og barn ikke skiller seg vesentlig fra tolking mellom voksne, men at tolkens ferdigheter er avgjørende for samtalskvalitet, for kvaliteten på tjenesten fagpersonen yter til barnet, samt for barnets mulighet til å kommunisere med fagpersonen.

7.5.4 Anbefalinger om forskning

Utvalget anbefaler at det spesielt forskes på barn med minoritetsbakgrunn. IMDi støtter forskning som bidrar til å belyse situasjonen til barn med minoritetsbakgrunn, spesielt ser vi at det finnes lite kvalitativ forskning om gruppen. Samtidig er det viktig å se barn med minoritetsbakgrunn som en del av hele brukergruppen. Barnevernets metoder, og deres evne til å favne hele befolkningen kan være en god innfallsvinkel, sammen med fokus på metodikk.

Utvalget understreker betydningen av økt kulturkompetanse og kultursensitivitet i arbeidet med minoritetsbarn og -familier blant ansatte i barnevernet. IMDi er enig i dette, men vil legge hovedfokus på kultursensitivitet, gjennom for eksempel bevissthet om egne holdninger og profesjonell rolle, og kunnskap og forståelse for mangfoldet av familie- og oppdragelsesmønstre. En evaluering av et videreutdannings-tilbud knyttet til flerkulturelt barnevern vurderer at "temaet kultur har fått uforholdsmessig plass i utdanningen, på bekostning av maktperspektiver"³. For øvrig var evalueringen positiv til videreutdanningen og dens muligheter til å bidra til et barnevern "nærmere målsetningen om et likeverdig tjenestetilbud for alle uansett bakgrunn". IMDi ønsker imidlertid at slike perspektiver også får en sentral plass i den ordinære profesjonsutdanningen, ikke bare i videreutdanningstilbud som når ut til en begrenset gruppe ansatte.

Med hilsen

for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Catrine Bangum
assisterende regiondirektør

Kjersti Eknes
seniorrådgiver

---

² Tolking for barn – en statusrapport, HiO-rapport 2010 nr. 20.

³ Barnevern i et minoritetsperspektiv, NTNU Samfunnsforskning 2010: 15.